

Oponentský posudek na diplomovou práci Tomáše Politzera na téma Evropský soud pro lidská práva: řízení o přijatelnosti a podmínky přijatelnosti individuální stížnosti k meritornímu projednání

Diplomová práce standardního rozsahu (77 stran včetně příloh) se zabývá podmínkami přijatelnosti a řízení o ní v případě individuálních stížností podávaných k Evropskému soudu pro lidská práva. Při zpracování tématu se diplomant opírá o primární prameny (hlavně Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích čtrnáct Protokolů), sekundární literaturu (psanou česky a anglicky) a, což je třeba zvláště ocenit, hojně čerpá rovněž přímo z judikatury Evropského soudu. Práce je logicky členěna na úvod, tři části a závěr, k nimž je připojen seznam použité literatury, seznam použitých zkratk a dvě přílohy (oficiální formulář stížnosti a schéma postupu případu).

V úvodu diplomant vymezuje téma práce, nastiňuje její základní cíle a představuje její strukturu. První část stručně (leč přiměřeně posláni práce) informuje o Radě Evropy a Evropské úmluvě a dále se zabývá kontrolním mechanismem Úmluvy v jeho původní podobě i po změnách provedených Protokolem 11 z roku 1994, resp. chystaných podle Protokolu 14 z roku 2004. V závěru první části diplomant popisuje organizační strukturu Evropského soudu pro lidská práva a zmiňuje složení a funkce jednotlivých jeho orgánů (od soudců přes výbory a senáty až po kancelář). Druhá část práce se zabývá mechanismem řízení o přijatelnosti individuální stížnosti před Evropským soudem. Diplomant popisuje formální i obsahové náležitosti stížnosti a způsob jejího podání a podrobněji představuje vybrané instituty řízení (např. právní pomoc, předběžné opatření nebo spojení stížností). Dále věnuje pozornost rozhodování o přijatelnosti a změnám, které by celé řízení mělo doznat po vstupu Protokolu 14 v platnost. Třetí část, jež zabírá téměř polovinu práce (celkem 25 stran), rozebírá jednotlivé podmínky přijatelnosti individuálních stížností. Diplomant si všímá jak podmínek stávajících (vyčerpání vnitrostátních opravných prostředků, šestiměsíční lhůta a negativní podmínky anonymnosti, zásady *ne bis in idem*, neslučitelnosti s ustanoveními Úmluvy, zjevné neopodstatněnosti a zneužití práva na stížnost), tak nové podmínky obsažené v Protokolu 14 (absence podstatné újmy). Závěr zčásti, a místy dokonce doslova, opakuje údaje o cílech práce a její struktuře, uvedené v úvodu, zčásti doplňuje některé postřehy a poznatky nové.

Diplomová práce je vyváženým a zasvěceným pojednáním o zvoleném tématu. Diplomant osvědčuje, že je mu toto téma blízké a že o řadě jeho aspektů je velmi dobře informován. Zvláště ocenit, jak již bylo řečeno, je třeba to, že diplomant v práci nevychází

pouze z vlastního textu Evropské úmluvy, ale osvědčuje i dobrou znalost judikatury Evropského soudu. Přes tato pozitiva lze práci vytknout dva základní nedostatky.

První nedostatek má formální charakter a týká se některých překlepů a chyb, které se v jinak poměrně pečlivě zpracovaném textu objevují. Zvláště zarazí špatně uvedené datum vstupu Evropské úmluvy v platnost, které se objevuje hned v první větě úvodu práce (str. 1) a diplomant jej navíc dvakrát opakuje v abstraktu, a to v české i anglické verzi. Vzhledem k tomu, že ve vlastním textu (str. 5) je datum uvedeno správně, jedná se nesporně o překlep, který je ale, s přihlédnutím k významu Evropské úmluvy pro práci, trochu nešťastný. Dále se v práci objevují některé, ne vždy řídké chyby v interpunkci a překladech či prepisech slov cizího původu (Chile a nikoli Čile, str. 21; Organizace spojených národů a nikoli Organizace Spojených Národů, str. 41; Výbor pro lidská práva a nikoli Výbor lidských práv, str. 41; apod.). Konečně by měl diplomant sjednotit citování pramenů, zvláště knižních a časopiseckých, v poznámkách pod čarou (srov. mimo jiné poznámky 34, 42 či 71).

Druhý nedostatek práce spočívá v jejím výrazně deskriptivním charakteru. Tento rys je sice částečně předurčen již samotným tématem, přesto je škoda, že se diplomant nepokusil, alespoň v některých kapitolách textu, o hlubší analýzu jednotlivých nastíněných problémů. Takto totiž text připomíná spíše technickou brožuru (či učebnici) určenou pro potenciální stěžovatele k Evropskému soudu, než vědecké pojednání, jímž by diplomová práce měla být. V textu se přitom objevuje řada institutů, které by si zasloužily větší pozornost. Za všechny lze zmínit např. otázku vymezování jurisdikce členských států, a tím i posuzování kritéria slučitelnosti *ratione loci*, ze strany Evropského soudu (diplomant toto téma nastiňuje jen stručně a mnohé kontroverze, jež se k němu váží, zcela opomíjí), nebo otázku tzv. zjevně neopodstatněných stížností (těm diplomant věnuje jeden odstavec, a to přesto, že aplikace kritéria zjevné neopodstatněnosti patří dlouhodobě k nejspornějším). K těmto otázkám by se měl diplomant vyjádřit během ústní obhajoby, kdy by také mohl souhrnně zhodnotit hlavní dopady, jež na podmínky přijatelnosti individuálních stížností a řízení o ní bude mít vstup Protokolu 14 v platnost (v textu je diplomantův komentář k Protokolu rozptýlen).

Před uvedené výhrady považuji práci Tomáše Politzera za zdařilou. Práce splňuje nároky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, a proto ji **doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.**

V Praze dne 3. března 2007

PhDr. Mgr. Veronika Bílková, Ph.D., E.MA